

4/C NEDİR?

Aydınlık Dergisi, 10 Ocak 2010

Yıldırım Koç

Türkiye dönem dönem bazı yasa maddelerini öğreniyor. Tekel işçilerinin 15 Aralık 2009 tarihinden beri devam eden eyleminin öğrettiği de 4/C. Ancak birçok kişi, işçilerin niçin 4/C kapsamına girmek istemediklerini bilmiyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, eyleme katılan birçok işçi bile kayıplarının ne olacağını anlatabilecek durumda değil.

4/C nedir?

Kamu sektöründe 2009 yılı sonlarında toplam 3 milyona yakın insan çalışıyordu.

Bunların yaklaşık 2 milyon 100 bini, memur statüsündeydi. Bunların durumu, 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 4/A maddesiyle tanımlanmıştır.

Bunların yaklaşık 300 bini sözleşmeli personeldir. Bunların bir bölümü, 657 sayılı Yasanın 4/B maddesine, bir bölümü ise 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlıdır.

Bunların yaklaşık 19 bini geçici personeldir. Bu kategoridekilerin durumu 657 sayılı Yasanın 4/C maddesinde şöyle tanımlanmıştır: "Geçici personel: Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşlerine dayanılarak Bakanlar Kurulunca karar verilen görevlerde ve belirtilen ücret ve adet sınırları içinde sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kimselerdir."

Bunların 415 bini sürekli işçi, 37 bini de geçici işçidir. Bu kategoridekiler ise 657 sayılı Yasanın 4/D maddesinde tanımlanmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Yasasının 4/C maddesinde tanımlanan geçici personel, 3 Mayıs 2004 gün ve 2004/7898 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulan "Özelleştirme Uygulamaları Sonucunda İşsiz Kalan ve Bilahare İşsiz Kalacak Olan İşçilerin Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Geçici Personel Statüsünde İstihdam Edilmelerine İlişkin Esaslar" çerçevesinde ve her koşulda ayda 10 ayı geçmeyecek şekilde çalıştırılmaktadır.

Bu kişilerin haklarına ilişkin düzenleme ise, 10 Ocak 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu kurum ve Kuruluşlarındaki Geçici Mahiyetteki İşleri Yürütmek Üzere Geçici Personel İstihdamı ve Bu Personele Ödenecek Ücretler Hakkında Karar" ile düzenlenmiştir.

Bu karara göre, geçici personelin ücretlerin üst sınırları, kişilerin tahsil durumlarına göre belirlenmektedir ve bu üst sınırların altında ücretlerle geçici personel çalıştırılabilmektedir. Ayrıca, bu ücretler dışında herhangi bir ad altında ücret ödenmesi yasaktır. Diğer bir deyişle, toplu iş sözleşmesi hakkı ortadan kaldırılmıştır.

Geçici personel, kendilerine verilen görevleri, çalışma saatlerine bağlı kalmaksızın sonuçlandırmak zorundadır. Bu çalışma karşılığında herhangi bir ek ücret ödenmeyecektir. Diğer bir deyişle, angarya söz konusudur. Fazla çalışmalar için bırakın zamlı fazla mesai ücretini, hiç ücret ödenmemektedir.

Geçici personele çalıştıkları her ay için en fazla bir gün ücretli izin verilmektedir. Bu da ücretli izin hakkının ihlalidir.

Geçici personelin hizmet sözleşmelerinin feshinde emekli ikramiyesi, kıdem tazminatı, ihbar süresinin ücreti gibi bir ödemeler yapılmamaktadır. İşçiler açısından son derece önemli olan kıdem tazminatı ortadan kaldırılmaktadır.

Karara göre, emekliliğe hak kazanan geçici personel derhal işten çıkarılacaktır.

Geçici personelin sendikalaşması konusunda birçok kişinin kafasında kuşku vardır. Ancak, bu konudaki yargı kararları geçici personelden yanadır. Geçici personelin sendikalaşma hakkı Yargıtay tarafından tanınmıştır.

Bu düzenlemeler, çağdışı bir anlayışın ürünüdür.

Tekel işçileri, bu çağdışı düzenlemeye karşı mücadele etmekte sonuna kadar haklıdır.

Bugün Türkiye'den ve emekten yana herkesin öncelikli görevi, köle düzenini dayatan Hükümete karşı meşru ve yasal direnme haklarını kullanan Tekel işçilerine destek vermektir.